

På sporet af den gamle jernbane

Denne cykelrute er en af 8 etaper, der følger sporet efter Juelsmindebanelen så tæt som muligt. Ruten går mest af de asfalterede veje, men kommer også af og til i berøring med grusveje og stier.

Cykelruterne er udformet som rundture, der dels følger banen, dels går ud i landskabet til interessante steder med fortællinger om folk og liv på jernbanens tid.

På kortet er banens forløb indtegnet med sort og selve cykelruten med en kraftig rød streg.

Der er afsat blå punkter på kortet, der viser hen til rutebeskrivelsen og historierne på bagsiden af arket.

Man kan naturligvis starte på ruten, hvor man vil, men i turbeskrivelsen tager vi udgangspunkt i et sted, hvor det er nemt at parkere.

Pas på i trafikken!

På sightseeing kan man glemme de andre trafikanter, så der opstår farlige situationer. Husk at køre ind til siden, gøre tegn og pas på før der stoppes op eller vejene krydses.

Tag hensyn!

Da stationerne i dag er private huse og banens spor er på private arealer, er det vigtigt at respektere dette.

En eller flere etaper

De fleste etaper møder hinanden, så hvis man har lyst til en længere tur, kan man tage den næste etape med.

På turen kan man hente historier og billeder fra Juelsmindebanelens omegn via QR-koder, der scannes med en moderne mobiltelefon.

De historiske ruter bliver til i et samarbejde mellem lokalarkiverne langs banen - og projekt Kend din landsby ved Glud Museum.

Tak til støtten fra Hedensted Kommune og Friluftsrådet.

I folderen "Juelsmindebanelen" fås et samlet overblik med kort og beskrivelse af de 8 etaper.

GOD TUR !

Jernbanetid

Alle ved jo, at klokken er 12 (13 ved sommertid), når solen står i syd – og så alligevel. Da man i sin tid fulgte denne regel havde byerne på tværs af Danmark deres egen lokaltid. Når klokken var 12 i København var den ca. 11.50 i Århus.

Lokalt gik det fint, men da man skulle til at lave togkøreplaner på tværs af landet blev det bøvlet.

I 1858 begyndte man derfor at regne med tiden i København som "jernbanetid". Den nyopfundne telegraf kunne uden megen forsinkelse sende besked rundt i landet om den rette tid, så jernbanens personale kunne stille urene derefter.

I 1880 blev dette også normalt for hele landet, men i 1893 tilsluttede Danmark sig de internationale tidszoner og nu blev Bornholm Danmarks tidscentrum. Gudhjem ligger 15 grader øst for = 1 time før Greenwich (Mean Time), så nu om dage har vi "Gudhjem-tid".

Parkering ved Torsted Kirke

1

Torsted Kirke

Kirken lå tidligere frit i landskabet mellem de to landsbyer Torsted og Ørnstrup.

Kirken er en romansk frådstenskirke (kalksten). De store fundamentsten, der ligger ved kirkens vestside vidner om, at kirken tidligere har haft et tårn. Det blev revet ned allerede i senmiddelalderen. Til gengæld fik kirken sit våbenhus på den tid.

Kirken ligger på en banke 15-16 meter over Torsted Bæk, der tidligere var skel til Tyrsted sogn. Sognehuset ved siden af kirken er opført, hvor sognets skole lå tidligere.

Kør 100 m mod syd ad Ørnstrupvej og drej ned ad den stejle sti til venstre, ned i dalen og over på den anden side af bækken.

Her gik jernbanen, der fulgte den lange Torsteddal fra holdestedet i Torsvang og videre der, hvor Vedbæksvænget og Vedbæksalle ligger i dag.

2

Jernbane-stien

Stien er en af de få strækninger af banens forløb, der er bevaret som sti – og det er kun godt 600 m.

3

Hold til venstre

Her, hvor stien deler sig, forlader vi igen jernbanen, for stien til højre ender blindt. Man kan evt. gå en tur hen og kigge, hvor banen gik og så gå tilbage, hvor vejen deler sig. Hold til venstre og kør ud til Ternevej. Drej til højre og kør ned for enden af vejen.

4

Ringvej Syd

Følg stien langs Ringvej Syd mod øst hen til den lille tunnel, der går under Ringvej Syd og over til Ørnstrup Møllevej.

Ørnstrup Møllevej

Ørnstrup Mølle lå ude ved Vejlevej lige syd for det nye kryds med Ringvej Syd. Ved Ørnstrup Møllevej 27 lå Ørnstrup Ny Mølle - på bakken bag ejendommen.

5

Trinbræt Ørnstrup Møllevej 5,5 km

I 1936 anlagde man et trinbræt på marken ved Ørnstrup Ny Mølle.

Der var ikke det store kundeunderlag, så holdestedet var ikke meget benyttet. Banen gik i kanten af det lave område inde på marken, og fortsatte over vejen i retning mod stationen i Ørnstrup.

6

Fortsæt ud til Ørnstrupvej og drej til venstre. Her er der en vid udsigt over markerne på begge sider af vejen.

7

Ørnstrup

I huset ved krydset i Ørnstrup boede smeden i sin tid. På modsatte hjørne ligger

gården Karensminde.

Drej til venstre ad Dallerupvej.

Her ligger gården Horsholm på højre side og Store Ørnstrupgård til venstre.

Fortsæt hen til St. Ørnstrupgårdvej, der nu er privat, blind vej.

8

Ørnstrup Station

6,6 km

Her ude på marken nåede man den første station, når man kom fra Horsens.

Bygningen er en udvidet formandsbolig med meget lidt plads. En lille ventesal, to små stuer og et kontor, hvor billetsalg, godsekspektion (meget beskeden) og med tiden også ekspedition af post skulle foregå.

Stationsbygningerne blev tegnet af ingeniør Clausen, Horsens.

De var beskedne og måtte senere udvides mange steder – men ikke i Ørnstrup.

Det var det mindst benyttede holdested.

I 1930-31 solgte man kun 1191 billetter herfra og 1030 hertil. Godstransporten var sjældent over 100 tons årligt.

Banen løb parallelt med vejen ind til stationen og fortsatte over til Dallerup Skov. Her lå der en overgang et skovløberhus, hvor banen gik ind i skoven, ligesom der stadig ligger et på sydsiden af skoven.

Fortsæt mod Dallerup.

9

Dallerup

En samling gårde, der ikke udviklede sig til en større landsby.

Her ligger – lidt hævet over den smukke sø – gårdene Fredensholm, Tranekær, Dallerupgaaard og Dallerup Søgård

10

Dallerup Sø

Søen er dyb med stejle sider. Den er opstået ved smeltingen af en dødisklump.

Klokkedal Å har sit udspring i søen og løber over forbi Uth og ned gennem Klokkedalen til sit udløb i Horsens Fjord ved Boller.

I 1940 blev der gravet en afvandingskanal, så vandstanden i søen blev sænket 1 meter.

I Jernalderen er der ofret våben i søen. Her blev i 1800-tallet fundet sværdklinger, lanse- og spydspidser, hesteudstyr, dele af sværdgreb og sværdskedebeslag. I alt ca. 40 stykker våbenudrustning, hvoraf mange havde været udsat for bevidst ødelæggelse.

Fortsæt over Bjerrevej og til venstre ind mod Ringvej Syd. Tag evt. en afstikker op til Tyrsted Kirke.

11

Tyrsted Kirke

Kirkens skib og kor er en romansk frådstensbygning. Tårnet og våbenhuset er

bygget til i senmiddelalderen.

I slutningen af 1800-tallet blev kirken delvist skalmuret med røde mursten, leveret af Stenderup Teglværk.

Holger Rosenkrantz til Boller fik i 1560 patronatsretten over kirken og den forblev under Boller indtil selvejet i 1921.

Kør ad cykelstien langs Rindvej Syd.

12

Rensdyrjægere

Ved arkæologiske udgravninger i 2017 fandt man spor efter rensdyrjægere, der har opholdt sig her for ca. 13.000 år siden. Klimaet var blevet varmere og gletsjerne smeltet. Jægerne har siddet her på kanten af et dødishul og tildannet flintredskaber og skåret mønstre i gevirerne fra deres nedlagte rensdyr.

Kulturen kaldes Brommekulturen og udstykningen får vejnavne efter den tid – bl.a. Brommevej, Dryasvej og Dværgpilen.

Følg cykelstien videre ind langs Ringvej Syd til det nye villakvarter ved Overmarksvej. Her ved de første huse på venstre side af Overmarksvej lå banen.

13

Hvis man kigger mod nordvest kan man se en sti, hvor banen gik i sin tid.

Ved Overmarksvej følges cykelstien til venstre ud til volden langs ringvejen.

14

Drej til højre ved Ørnstrupvej og følg den tilbage til Torsted Kirke.

Hvor skal banen ligge?

Linjeføringen for Juelsmindebanen havde ligesom andre steder givet anledning til hidsige diskussioner.

Det store teglværk i Stenderup blev afgørende for valget af denne rute. Teglværket blev da også banens største godskunde. Imidlertid blev det så også en ganske øde strækning jernbanen løb hen over fra Horsens ud til Stenderup. Først med tiden blev der basis for flere holdepladser på strækningen.

Få flere historier og billeder

på kenddinlandsby.dk/QR0112
Det gøres nemt ved at skanne koden her:

